

หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามนโยบายและแผน ระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566–2570)*

BUDDHIST PRINCIPLES FOR PROMOTION THE POLICY IMPLEMENTATION ACCORDING TO NATIONAL POLICIES AND PLANS REGARDING NATIONAL SECURITY (B.E. 2566-2570)

ธนิต สิ้นสุภสว่าง

Thanit Suphasawang

บริษัท เอสที.ดีเวลอปเมนต์ พลัส จำกัด

St.Development Plus Co., Ltd.

Corresponding Author E-mail: Thanit52@yahoo.com

บทคัดย่อ

นโยบายความมั่นคงเป็นนโยบายในระดับชาติที่กำหนดไว้เป็นกรอบในการบริหารประเทศยังภัยคุกคามต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นเพื่อรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงของชาติ กระบวนการในการนำนโยบายด้านความมั่นคงไปสู่การปฏิบัติ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการดำเนินการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เหมาะสม ที่สำคัญคือเครื่องมือทางวิชาการได้แก่หลักการและขั้นตอนการนำนโยบายไปปฏิบัติได้แก่ 1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล 2. ตัวแบบทางด้านการจัดการ 3. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ 4. ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ 5. ตัวแบบทางการเมือง 6. ตัวแบบเชิงบูรณาการ และหลักอภิธานิยธรรม 7 ประการ ประกอบด้วย 1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม 3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ 4. เคารพนับถือผู้ใหญ่ 5. ให้การคุ้มครองเด็กและสตรี 6. เคารพบูชาสถานและปูชนียวัตถุ 7. ให้การคุ้มครองที่ชอบธรรมแก่ทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ; นโยบายและแผนความมั่นคงแห่งชาติ; อภิธานิยธรรม 7

Abstract

Security policy was a policy at the national level that was defined as a framework for managing the country and deterring various threats that will happen in the future, this was the security of the nation. In the process of security policy implementation into practice, the government needs to use various tools to conduct smoothly and appropriately. An important factor of policy implementation was the government must use academic tools including the principles and procedures for policy implementation including 1. rational model 2. management model 3. organization development model 4. bureaucratic process model 5. political model 6. integration model and the seven principles of Aparihaniyadhamma included 1. frequent meetings 2. meeting together by harmony 3. introducing no revolutionary ordinance or breaking up no established ordinance 4. honoring and respecting the elders 5. protecting children and women 6. respect sacred places and sacred objects 7. provide fair

*Received May 25, 2024; Revised July 9, 2024; Accepted July 11, 2024

protection to all parties which those principles will help promote the effective implementation of the policy to achieve the goals.

Keywords: Policy Implementation; National Policy and Security Plans; Aparihaniyadhamma 7

บทนำ

นโยบายความมั่นคงแห่งชาติเป็นนโยบายระดับชาติที่เน้นเรื่องความมั่นคง cและมีความเกี่ยวข้องกับแผนว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติจากนโยบายและแผนความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566-2570) โดยดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 พระราชบัญญัติจัดทำยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2559 โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ กำหนดกรอบและทิศทางในการดำเนินการป้องกัน ยับยั้ง ระวังภัยคุกคามเพื่อรักษาไว้ซึ่งเอกราช (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2566) สำคัญของนโยบายเป็นการปรับเปลี่ยนทิศทางการวางแผนนโยบายและแผน การขับเคลื่อนงานด้านความมั่นคง การจัดทำลำดับความสำคัญของประเด็นความมั่นคงที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยง การยกระดับขีดความสามารถของประเทศเพื่อขยายแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวม กรอบทิศทางการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณของประเทศ การเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การใช้หลักการและเครื่องมือทางวิชาการเข้ามาช่วย และที่สำคัญเป็นขั้นตอนของการนำแผนไปปฏิบัติ ซึ่งจะมีรายละเอียดปลีกย่อยที่มากมายแตกต่างกันไปตามบริบทของพื้นที่

การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) มีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการนโยบาย เพราะเป็นขั้นของการดำเนินการ เป็นการเชื่อมโยงฟัังพาอาศัยกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนโยบายบรรลุเป้าหมาย (Nagamura & Smallwood, 1980) ดังนั้นในส่วนนี้จะต้องอาศัยหน่วยงานต่าง ๆ ของภาครัฐเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น นโยบายและแผนความมั่นคงที่ 1 ผู้รับผิดชอบคือคณะกรรมการขับเคลื่อนแผนย่อยด้านรักษาความสงบภายในประเทศ ภายใต้สภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นต้น (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2566) ถึงกระนั้นในขั้นตอนของการนำแผนสู่การปฏิบัติ ก็ยังต้องเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น ๆ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐที่จะต้องดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ซึ่งแผนนี้ กำหนดให้ความมั่นคงเป็นแผนระดับที่ 1 เนื่องจากเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาก่อน เป็นผลประโยชน์ระดับชาติ ที่มุ่งถึงเอกราชและอธิปไตยของประเทศ การดำรงอยู่อย่างยั่งยืนของสถาบันหลักของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม ความเจริญเติบโตก้าวหน้าของประเทศชาติ ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งอาหารและพลังงาน การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข การอยู่อย่างมีเกียรติศักดิ์ศรีในประชาคมโลก เป้าหมายหลักคือ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580), 2561) สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นที่นานาอารยประเทศต่างตระหนักเป็นพิเศษในการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง

การนำนโยบายไปปฏิบัติ หากพิจารณาในระดับพื้นที่ หน่วยงานในระดับท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการในระดับภูมิภาคที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลต่อประชาชน โดยอาจจะเป็นการทำงานระหว่างรัฐกับรัฐ หรือรัฐกับเอกชน ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (Donald & Carl, 1975) การนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยทั่วไปแล้วจะยึดหลักการที่เป็นตัวแบบ คือ ยึดหลักของเหตุผล กระบวนการจัดการ การพัฒนาองค์การ กระบวนการของระบบราชการ กระบวนการทางการเมือง และการบูรณาการ (วรเดช จันทรศร, 2552) ซึ่งตัวแบบเหล่านี้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะเลือกใช้ในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือผสมผสานกัน ในปัจจุบันจะทำการดำเนินการแบบบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลาย ที่เป็นการนำเอาทั้งแนวคิดทฤษฎี ทุกระเบียบวิธีการต่างๆ โดยตั้งเป้าหมายไว้คือให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย การนำเอาหลักอปริหานิยธรรม 7 ประการมาประยุกต์ใช้ใน

การดำเนินการนำเอานโยบายไปปฏิบัติ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่ควรดำเนินการ ด้วยการประยุกต์ใช้หลักของอภิปรายธรรม 7 มาเป็นเงื่อนไข องค์ประกอบ หรือเป็นแนวทางในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ด้วยว่าเป็นธรรมอันไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง (พระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2564) การนำเอาแนวคิดเรื่องกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ และหลักอภิปรายธรรม 7 มาใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเป็นแนวทางที่สามารถทำให้นโยบายบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ (Policy Implementation) มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration) ทั้งนี้ เพราะเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับขั้นตอนการกำหนดนโยบาย เพราะภายหลังจากการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมแล้ว การนำนโยบายที่กำหนดไว้ไปปฏิบัติมักเป็นขั้นตอนที่ถูกกละเลยและไม่ให้ความสำคัญ ทั้งที่ขั้นตอนนี้จะขั้นตอนที่สำคัญมากในการชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของนโยบาย

สำหรับนักวิชาการไทย ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยได้เสนอตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติรวม 6 ตัวแบบ คือ ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล ตัวแบบทางด้านการจัดการ ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร ตัวแบบทางด้านการกระบวนการของระบบราชการ ตัวแบบทางการเมือง และตัวแบบเชิงบูรณาการ

1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (Rational Model) ตัวแบบนี้มุ่งเน้นความจำเป็นขององค์กรที่ต้องมีการดำเนินงานในฐานะที่เป็นองค์กรซึ่งยึดหลักเหตุผลสูงสุด Rational Value Maximize ซึ่งมีพฤติกรรมที่มีวัตถุประสงค์เป็นแนวทางเพื่อให้องค์กรนั้นๆ สามารถสร้างผลงานใกล้เคียงเป้าหมาย และโครงการจะประสบความสำเร็จต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์และภารกิจที่ชัดเจน มีการมอบหมายงาน และกำหนดมาตรฐานการทำงานให้แก่หน่วยงานต่างๆ ขององค์กร มีระบบการวัดผลการปฏิบัติงาน รวมทั้งระบบการให้คะแนนให้โทษ

2. ตัวแบบทางด้านการจัดการ (Management Model) ตัวแบบนี้เน้นให้ความสนใจที่สมรรถนะภายใน (Internal Capacity) ของหน่วยงานที่รับผิดชอบบริหารนโยบายว่ามีจุดแข็งและจุดอ่อนในด้านต่างๆ หรือไม่อย่างไร เช่น โครงสร้างองค์การบุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนเทคโนโลยีสมัยใหม่ หน่วยงานที่ขีดสมรรถนะภายในค่อนข้างสูงจะมีโอกาสที่นำเอานโยบายไปปฏิบัติอย่างประสบความสำเร็จค่อนข้างมาก ในทางตรงข้าม หน่วยงานที่มีสมรรถนะค่อนข้างต่ำจะส่งผลกระทบต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติไม่ประสบความสำเร็จ

3. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร (Organization Development Model) ตัวแบบนี้มองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ตัวแบบนี้จึงเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรเป็นสำคัญ

4. ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ (Bureaucratic Process Model) ตัวแบบนี้เชื่อว่าอำนาจไม่ได้อยู่ที่ตำแหน่งทางรูปนัย แต่กระจายไปทั่วองค์กร การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติการ (Street-level Bureaucratic) จะมีผลต่อการนำนโยบายปฏิบัติ

5. ตัวแบบทางการเมือง (Political Model) ตัวแบบนี้จะเน้นที่ความสามารถในการเจรจาต่อรองและการประนีประนอมของบุคคลฝ่ายต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในเวทีในการนำเอานโยบายไปปฏิบัติกับบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง จึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

6. ตัวแบบเชิงบูรณาการ เป็นตัวแบบที่รวบรวมแนวคิดของทั้ง 5 ตัวแบบมาไว้โดยมุ่งแสวงหาผลกระทบของตัวแปรต่าง ๆ ที่มีต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จ แบ่งออกเป็นสามมิติด้วยกัน ได้แก่ มิติที่หนึ่ง เป็นการวัดความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบายจากผลผลิต ผลลัพธ์ และผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดขึ้น มิติที่สองเป็นการวัดถึงผลกระทบของนโยบาย และมิติที่สาม เป็นการวัดว่าผลของนโยบายนั้นสามารถส่งประโยชน์ต่อประเทศชาติโดยรวมได้หรือไม่ ส่วนตัวแปรอิสระที่นำมาพิจารณานั้นมาจาก 4 ปัจจัยด้วยกัน คือ สมรรถนะขององค์กร ประสิทธิภาพในการวางแผนและการควบคุม ภาวะผู้นำและความร่วมมือ การเมืองและการบริหารสภาพแวดล้อมภายนอก

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566 - 2570)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) ได้ถูกกำหนดให้เป็นแผนความมั่นคงระดับชาติ ที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการโดยกลไกของภาครัฐ และองค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีทั้งสิ้น 17 นโยบายสามารถสรุป แบบองค์รวมได้ดังต่อไปนี้

1. การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติ มีจุดมุ่งเน้น คือ สังคมไทยอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเคารพในความแตกต่างหลากหลายบนพื้นฐานสิทธิมนุษยชนและพร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เป้าหมายหลัก คือ ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข หน่วยงานเจ้าภาพที่รับผิดชอบบูรณาการขับเคลื่อน คือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แนวทางในการดำเนินการ ได้แก่ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของคนในชาติอย่างสันติและเคารพในความแตกต่างหลากหลาย บนพื้นฐานสิทธิมนุษยชน การให้ความสำคัญกับทุกศาสนา ผู้ที่มีหลักความเชื่อต่าง ๆ และผู้ที่ไม่นับถือศาสนา

2. การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติ และการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ จุดมุ่งเน้น คือ การปกป้อง รักษา และแก้ไขปัญหาคู่ภัยที่กระทบต่ออธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทั้งทางบก ทางทะเลและทางอากาศ รวมทั้งการพัฒนาขีดความสามารถเชิงยุทธศาสตร์ของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่เกี่ยวข้อง เพื่อการป้องกันประเทศในอนาคต เป้าหมายหลัก คือ กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่ภัยความมั่นคง หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กระทรวงกลาโหม แนวทางในการดำเนินการ ได้แก่ การปกป้องอธิปไตยและผลประโยชน์ของชาติทางบก ทางทะเล และทางอากาศ และการพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ

3. การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติในพื้นที่ชายแดน จุดมุ่งเน้นคือพื้นที่ชายแดนและประชาชนในพื้นที่ที่มีการพัฒนา มีความมั่นคงปลอดภัย มีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามทุกรูปแบบ มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของมนุษย์อย่างสมดุล เป้าหมายหลักคือ บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กระทรวงมหาดไทย แนวทางในการดำเนินการคือ การสร้างสภาพแวดล้อมในพื้นที่ชายแดนให้มีความปลอดภัยและมีศักยภาพในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคาม การยกระดับและพัฒนาจุดผ่านแดนให้มีประสิทธิภาพในการป้องกันภัยคุกคามและเชื่อมโยงเศรษฐกิจ การค้า และการสัญจรข้ามแดน

4. การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จุดมุ่งเน้น การเสริมสร้างความมั่นคงทางทะเลแบบองค์รวม ให้ป้องกันและแก้ไขปัญหาคู่ภัยคุกคามทางทะเลที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง และความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เป้าหมาย หลัก คือ บ้านเมือง มีความมั่นคงในทุกมิติ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล แนวทางในการดำเนินการ ได้แก่ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ

เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความมั่นคงทางทะเล ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเลอย่างสมดุลและยั่งยืน บริหารจัดการความรู้ทางทะเล การสร้างและตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล

5. การป้องกันและแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ จุดมุ่งเน้นคือลดการก่อเหตุรุนแรงและความสูญเสีย พัฒนาการทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและศักยภาพของพื้นที่ เป้าหมายหลักคือบ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ แนวทางในการดำเนินการได้แก่ สร้างเสริมความปลอดภัย และจัดเงื่อนไขความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยกระดับการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

6. การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง และผู้โยกย้ายถิ่นฐานแบบไม่ปกติ จุดมุ่งเน้นคือบริหารจัดการผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิบุคคลแรงงานต่างด้าวและกลุ่มเปราะบาง เป้าหมายหลักคือ บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ ผู้รับผิดชอบคือกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แนวทางในการดำเนินการคือการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมืองที่มีปัญหา และสิทธิส่วนบุคคล การแก้ไขปัญหา กลุ่มผู้หนีเข้าเมืองแรงงานต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย

7. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ มีเป้าหมายหลัก คือความมั่นคงในทุกมิติทุกระดับ หน่วยงานรับผิดชอบคือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ แนวทางในการดำเนินการคือ ยกระดับความเชื่อมั่นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในระดับสากล พัฒนาขีดความสามารถและสมรรถนะในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

8. การป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด จุดเน้นคือ ป้องกันประชากรทุกกลุ่มเป้าหมายไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด การสกัดกั้นและปรามปรามกระบวนการค้ายาเสพติด ตลอดจนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กระทรวงยุติธรรม แนวทางในการดำเนินการคือ เสริมสร้างความเข้มแข็งระดับปัจเจกบุคคลครอบครัวชุมชนและสังคมให้มีภูมิคุ้มกัน และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างพื้นที่ปลอดภัยและลดความต้องการของยาเสพติด

9. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จุดเน้นคือการยกระดับการจัดการความเสี่ยงของสาธารณภัยที่สำคัญอาจเกิดจากภัยธรรมชาติและภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เป้าหมายหลักคือ บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติทุกระดับ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กระทรวงมหาดไทย แนวทางในการดำเนินการคือ การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ โดยการจัดการสาธารณภัยให้ได้มาตรฐานสากล

10. การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์ จุดเน้นคือ ประเทศไทยสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันการโจมตีทางไซเบอร์ การยกระดับการรักษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ และการลดการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ เป้าหมายคือประชาชนบ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ แนวทางในการดำเนินการคือ ป้องกันรับมือลดความเสี่ยง กับภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างพื้นฐานสำคัญทางสารสนเทศ

11. การป้องกันและแก้ไขปัญหาการก่อการร้าย จุดมุ่งเน้นคือประเทศไทยมีภูมิคุ้มกันในการรับมือต่อภัยการก่อการร้าย มีเป้าหมายหลักคือบ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ แนวทางในการดำเนินการคือ ป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันในการรับมือกับการก่อการร้าย เสริมสร้างและฟื้นฟูสภาพหลังเกิดเหตุวิกฤตการก่อการร้ายให้กลับสู่สภาพปกติโดยเร็ว

12. การสร้างดุลยภาพแห่งประเทศ จุดมุ่งเน้นคือประเทศไทยสามารถรักษาดุลยภาพระหว่างประเทศเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติ เป้าหมายคือประเทศมีบทบาทด้านความมั่นคงที่เข้มแข็งและได้รับการ

ยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กระทรวงการต่างประเทศ แนวทางในการดำเนินการคือการรักษาคุณภาพระหว่างประเทศ โดยเสริมสร้างเสริมบทบาทผู้นำของประเทศ ส่งเสริมความเข้าใจและพัฒนาความร่วมมือความมั่นคง กับประเทศเพื่อนบ้าน

13. การบริหารจัดการภาวะฉุกเฉินในสาธารณสุขและโรคอุบัติใหม่ จุดเน้นคือการเตรียมความพร้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน เป้าหมายคือ ประเทศมีความมั่นคงในทุกมิติ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือกระทรวงสาธารณสุข แนวทางในการดำเนินการคือ พัฒนาศักยภาพ และเตรียมความพร้อมด้านการแพทย์ พัฒนาระบบการบริการทางการแพทย์ในภาวะฉุกเฉิน ส่งเสริมการวิจัยพัฒนานวัตกรรมและผลิตยา

14. การพัฒนาศักยภาพ การเตรียมความพร้อมและบริหารจัดการ วิกฤตการณ์ระดับชาติ จุดเน้นคือ พัฒนาศักยภาพการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันและตอบสนองต่อภัยคุกคาม เป้าหมายคือ กองทัพหน่วยงานด้านความมั่นคงภาครัฐเอกชนและภาคประชาชนมีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง หน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ แนวทางในการดำเนินการคือ เสริมสร้างศักยภาพการเตรียมความพร้อม เพื่อรองรับต่อภัยคุกคามทุกมิติ

15. การพัฒนาระบบข่าวกรองแห่งชาติ จุดเน้นคือยกระดับระบบข่าวกรองแห่งชาติในการเฝ้าระวัง ประเมินตอบสนองและแจ้งเตือนให้ทันต่อสถานการณ์ เป้าหมายคือ กองทัพหน่วยงานด้านความมั่นคงภาครัฐเอกชนและภาคประชาชนมีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง หน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือสำนักข่าวกรองแห่งชาติ แนวทางในการดำเนินการคือ พัฒนาและประเมินสถานการณ์ความมั่นคงเชิงยุทธศาสตร์ในระยะยาว สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคส่วนอื่น นอกภาครัฐให้มีส่วนร่วมด้านข่าวกรอง

16. การบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคง จุดเด่นคือ การจัดทำและเชื่อมโยงบัญชีข้อมูลด้านความมั่นคงขนาดใหญ่เชิงดิจิทัลให้สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจได้ เป้าหมายหลักคือกลไกการบริหารจัดการความมั่นคงมีประสิทธิภาพสูงขึ้น หน่วยงานที่รับผิดชอบคือ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แนวทางในการดำเนินการคือเชื่อมโยงบูรณาการข้อมูลด้านความมั่นคงเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย

17. การเสริมสร้างความมั่นคงเชิงพื้นที่ จุดเน้นคือการป้องกันและแก้ไขความมั่นคง ในพื้นที่เป้าหมายระดับตำบล เป้าหมายคือบ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติ หน่วยงานที่รับผิดชอบคือกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร แนวทางคือป้องกันและแก้ไข ปัญหาในพื้นที่เป้าหมายระดับตำบลให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน (สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2566)

นโยบายด้านความมั่นคงมีทั้งสิ้น 17 นโยบาย หน่วยงานที่รับผิดชอบคือหน่วยงานภาครัฐในระดับกระทรวงและหน่วยงานด้านความมั่นคง ดำเนินการโดยใช้กระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติและใช้โครงสร้างของภาครัฐเป็นเส้นทางในการสั่งการและนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งการติดตามประเมินผล ซึ่งกระบวนการในการนำนโยบายทั้ง 17 นโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายจะต้องใช้ตัวแบบในการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะบูรณาการผสมผสานระหว่างแนวคิดทฤษฎีและหลักพุทธธรรมเพื่อให้นโยบายบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7

การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม 7 มีแนวทางในการประยุกต์ใช้ร่วมกับการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้นโยบายบรรลุเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยว่า อปริหานิยธรรม 7 ของกษัตริย์วัชชี หรือ วัชชี

อภิธานิธรรม 7 ธรรมอันไม่เป็นที่ตั้ง แห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมือง (พระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2564)

1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประชุม พบปะปรึกษาหารือกันในกิจการงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อแก้ปัญหาในการสื่อสาร แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกันยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้อง ที่เป็นประโยชน์ สร้างความเข้าใจที่ดีต่อกัน และ หาแนวทางแก้ไขปัญหาค้าง ๆ ร่วมกัน การประชุมกันบ่อย ๆ คุยกันบ่อย ๆ นั้น เป็นการระดมสมอง รวมความสามารถที่ทุกคนมี แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องส่งเสริมพัฒนาหมู่คณะให้มีความเจริญในด้านต่าง ๆ เช่น ในสถานที่ทำงาน หัวหน้ามีการประชุมปรึกษากับผู้ร่วมงานทุกครั้ง งานก็จะราบรื่น หากมีข้อผิดพลาดทุกคนก็จะยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น

2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ข้อนี้แปลอีกอย่างหนึ่งว่า : พร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันบ้านเมือง พร้อมเพรียงกันทำกิจทั้งหลาย เข้าประชุม เลิกประชุม และทำกิจที่ได้รับมอบหมายตามมติที่ประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน ป้องกันไม่ให้เกิดการกินแหนงแคลงใจกัน ต้องให้ความสำคัญกับการประชุม ต้องทำงานของส่วนรวมให้ดีและพร้อมเพรียงกันลุกขึ้นป้องกันหมู่คณะเมื่อมีภัย การเริ่มและเลิกประชุมโดยพร้อมเพรียงกันนั้นไม่ใช่ทำได้ง่าย ๆ เป็นตัววัดว่าคนในทีมมีความพร้อมหรือไม่แค่ไหน การตรงต่อเวลาเป็นการเสียสละ เป็นการแสดงน้ำใจเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ให้ความสำคัญของคำว่าทีม หัวหน้าที่ดีจึงต้องรักษาเวลาทั้งการเริ่มและเลิกประชุมการทำกิจต่าง ๆ ตามมติที่ประชุม เป็นการเสียสละ การยอมรับ อดทนอดกลั้นและที่สำคัญคือเรื่องของความไว้วางใจเชื่อใจ ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด หากไม่เชื่อใจกัน จะทำให้ไม่แบ่งงานกัน เกิดการหลงตนเอง การใจไม่ถึงใจไม่กว้างพอที่จะเปิดโอกาสให้คนอื่น ๆ ทำผิดพลาดเพื่อการเรียนรู้ การจัดทำเอกสารและกำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ในการทำงานก็เป็นการวางระบบให้ทำงานอย่างพร้อมเพรียงกันได้อย่างหนึ่ง

3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ลบล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ (ตามหลักการเดิม) ถือปฏิบัติมั่นตามวัชชีธรรม (หลักการ) ตามที่วางไว้เดิม อันเป็นเหตุส่งเสริมให้การปกครองการบริหารเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ไม่เล่นนอกกฎนอกกติกา เพราะจะกลายเป็นกติกาส่วนตัวที่ไม่ตรงกับกติกาของคนอื่น ซึ่งจะสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นตามมาภายหลัง การกำหนด วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ แผนรองรับ คือ การบัญญัติ ดังนั้น ทุกคนในทีมจะต้องทำตามอย่างเคร่งครัด ไม่ลบล้าง เพิ่มถอน ตามอำเภอใจ

4. ท่านเหล่าใดเป็นผู้ใหญ่ในชนชาววัชชี เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่าน ว่าเป็นสิ่งอันควรรับฟัง ให้ความเคารพและรับฟังความคิดเห็นคำแนะนำของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ยาวนาน ดังนั้น ต้องให้เกียรติ ให้ความเคารพนับถือและรับฟังความคิดเห็นของท่านในฐานะที่เป็นผู้รู้และมีประสบการณ์มากมาย การอยู่ร่วมกันในหมู่คณะจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม ต้องเคารพนับถือผู้เป็นใหญ่เป็นประธาน เคารพผู้บริหารหมู่คณะ ถ้าให้การเคารพและเชื่อฟังผู้นำ หมู่ คณะสังคมก็จะไม่วุ่นวาย จุดตั้งต้นของการนำทีม อยู่ที่ผู้ใหญ่ในองค์กร ว่ามีคุณธรรม คู่ควรแก่การเคารพนับถือกราบไหว้ได้หรือไม่ นำฟังและทำตามแค่ไหน บางองค์กร ผู้ใหญ่ทำตัวไม่น่าเคารพนับถือ ไม่น่ากราบไหว้ มีนิสัยเจ้าชู้ ชอบเล่นการพนัน คดโกง เห็นแก่ตัว ขาดศีลธรรม ไร้วินัยธรรม ก็ยากที่จะสร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีมที่ดีได้

5. บรรดาภุคสรวิฑูรย์ทั้งหลาย ให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง หรือฉุดคร่าขึ้นใจ ให้เกียรติและคุ้มครองสตรีและกุมารทั้งหลายให้อยู่ดี มิให้ถูกล่วงเกินข่มเหงรังแกหรือถูกฉุดคร่าขึ้นใจ สตรีถือว่าเป็นเพศแม่ เป็นเพศที่อ่อนแอ บุรุษควรให้เกียรติ ให้การยกย่อง ปกป้องมิให้ใครละเมิดสิทธิ หรือข่มเหงรังแก ถ้าสังคมใด ๆ ผู้หญิงถูกฉุดคร่าข่มขืนมาก ๆ ความเสื่อมย่อมนะเกิดกับสังคมนั้น การทำร้าย การทำผิดในลูกเมียผู้อื่น การกดขี่ทางเพศ การทำลามกอนาจารย่อมนำมาซึ่งความเสื่อมในองค์กร เพราะทำให้เกิดความหวาดระแวง และขาดความปลอดภัยในครอบครัว และในที่นี้ยังรวมไปถึงการไม่รับฟังความเห็นของเพศหญิงด้วย

6. เคารพสักการะบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ตลอดถึงอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ของราชสี (ประจำชาติ) ทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก ไม่ปล่อยให้ธรรมิกพลีที่เคยให้เคยทำแก่เจดีย์เหล่านั้นเสื่อมทรามไป ให้การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญของชุมชนนั้น ๆ โดยทั่วถึงทั้งหมด เพื่อให้เป็นเครื่องเตือนความทรงจำ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นศูนย์รวมใจของหมู่ชน เราให้ทำดีและไม่ทำชั่ว ทอนผลประโยชน์ที่เคยอุปถัมภ์บำรุงเจดีย์หรือปูชนียสถาน เหล่านั้น ไม่ละเลยพิธีเคารพบูชาอันพึงทำต่ออนุสรณ์สถานเหล่านั้นตามประเพณีที่ดั่งงาม เป็นการแสดงถึงความเป็นผู้มีนิสัยดี รักสันติภาพ ชัดเกลาคิดใจอยู่เสมอ พร้อมทั้งจะปฏิบัติดีโดยไม่ประมาท การที่สมาชิกของสังคมเป็นคนดี ย่อมเป็นเกียรติ เป็นศักดิ์ศรีและเป็นเครื่องยืนยันความบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ศูนย์รวมจิตใจขององค์กรนั้น บางองค์กรเคารพบูชาอนุสาวรีย์ บุคคลสำคัญหรือบรรพบุรุษ หรือผู้มีพระคุณ ขอให้หาศูนย์รวมจิตใจในองค์กรนั้น ๆ ให้ได้ ไม่ว่าจะเป็นเจดีย์อนุสาวรีย์ ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ หรือรูปเคารพต่าง ๆ ก็จะทำให้สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชนหรือองค์กรนั้น ๆ เพื่อสร้างความสามัคคีที่ดีต่อกันได้ไม่ยาก

7. จัดให้ความอารักขา ค้ำครอง ป้องกัน อันชอบธรรม แก่พระอรหันต์ทั้งหลาย (ในที่นี้ กินความกว้างหมายถึง บรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักใจของประชาชนทั่วไป) ตั้งใจว่า ขอพระอรหันต์ ทั้งหลายที่ยังมีได้มาพึงมาสู่แว่นแคว้น ที่มาแล้วพึงอยู่ในแว่นแคว้นโดยผาสุก เป็นหลักใจและเป็นตัวอย่างทางศีลธรรมของประชาชนเต็มใจต้อนรับและหวัง ให้ท่านอยู่โดยผาสุกรวมถึงตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดีส่งเสริมคนดี เลือคนดีมีความสามารถมี คุณธรรมเข้ามาเป็นกำลังพัฒนาหมู่คณะของตน ไม่มีการขัดแย้งขัดขาน เลืออย่า แก้อื้อ เป็นต้น

การนำเอาหลักอุปทานิยธรรมมาประยุกต์ใช้ในการนำนโยบายไปปฏิบัติตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566–2570) มีหลักการที่สำคัญ คือ การนำเอาหลักอุปทานิยธรรมดังกล่าวมาเป็นเงื่อนไขในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

1. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ปรึกษาหารือถึงแนวทางที่เหมาะสมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยส่วนงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะต้องประชุมกันบ่อยๆ เพื่อให้ได้แนวทางที่มีประสิทธิภาพ

2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ประชุมกันพร้อมหน้าและลงมติโดยพร้อมเพรียง โดยการเสนอหลักการที่มีเหตุผล สามารถนำไปปฏิบัติได้ เมื่อทุกฝ่ายรับหลักการได้อภิปรายแล้ว ก็ทำการสรุปลงมติด้วยความพร้อมเพรียงกัน

3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ เคารพกติกาไม่ตรากฎหมายเพื่อประโยชน์ของตน คือไม่บัญญัติหลักการอื่นใดที่ขัดกับระเบียบข้อบังคับและกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อประโยชน์ของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เคารพในระเบียบปฏิบัติเดิมที่มีความชอบธรรมดีอยู่แล้ว

4. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ผู้มีความรู้และประสบการณ์ คือให้ความยอมรับผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ครู อาจารย์ ผู้มีอายุผู้ที่ควรเคารพเคารพ

5. ให้การคุ้มครองเด็กและสตรี ให้ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน ดำเนินการโดยใช้หลักความเสมอภาค คือดำเนินนโยบายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมไม่เข้าข้างใครหรือเพื่อประโยชน์แก่ใคร ให้ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึง

6. เคารพปูชนียสถานและปูชนียวัตถุ ไม่ลบหลู่ ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม คือให้ความเคารพสถานที่ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนและประชาชน คนในชุมชนให้ความเคารพนับถือบูชา

7. ให้การคุ้มครองที่ชอบธรรมแก่ทุกฝ่าย สิทธิมนุษยชน บุคลากรทางศาสนา ผู้ปฏิบัติงานทางราชการ ทุกฝ่ายได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน

อภิธานิธรรม 7 ประการนี้ พระพุทธเจ้าตรัสแสดงแก่เจ้าวัชชีทั้งหลายผู้ปกครองรัฐโดย ระบอบ สามัคคีธรรม (Republic) ซึ่งรัฐคู่อริยอมรับว่า เมื่อชาววัชชียังปฏิบัติตามหลักธรรมนี้ จะเอาชนะด้วยการรบ ไม่ได้ นอกจากจะการใช้การเกลี้ยกล่อมหรือยุแหย่ให้แตกสามัคคี สรุปได้ว่า อภิธานิธรรม 7 เป็น หลักธรรมอัน นำมาซึ่งความสงบสุขของสังคม กล่าวคือ เป็นหลักธรรมแห่งการอยู่ร่วมกันซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในด้านการ บริหารงานเพราะเป็นหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตของพระภิกษุอย่างแท้จริง ทั้งยังเอื้อประโยชน์ต่อ บุคคลรอบข้างด้วยหลักธรรมนี้จะสามารถนำไปสู่วิถีทางแห่งการแก้ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในวงการคณะสงฆ์ ซึ่งเป็นไปเพื่อความรุ่งเรืองแห่งพระพุทธศาสนาและยังเป็นหลักธรรมในพระพุทธศาสนาที่มีการกล่าวถึงการ เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวสำหรับหมู่ชนเป็นพุทธวิธีการบริหารซึ่งเป็นแนวทางที่ดีที่ควร นำมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลที่ดีแก่หน่วยงาน

องค์ความรู้

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการน่านโยบายไปปฏิบัติตามนโยบายและแผนระดับชาติว่า ด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570) มีแนวทางในการดำเนินการดังต่อไปนี้

นโยบายบรรลุเป้าหมาย เป็นไปตามตัวชี้วัดในแผน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้

สรุป

หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติตามนโยบายและแผน ระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566–2570) คือ กระบวนการในการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยใช้ตัวแบบในการดำเนินการ ได้แก่ 1. ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล 2. ตัวแบบทางด้านการจัดการ 3. ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์กร 4. ตัวแบบทางกระบวนการของระบบราชการ 5. ตัวแบบทางการเมือง 6. ตัวแบบเชิงบูรณาการ และหลักอุปนิทานธรรม 7 ประการ ได้แก่ 1. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ปรึกษาหารือถึงแนวทางที่เหมาะสมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ 2. พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ประชุมกันพร้อมหน้าและลงมติโดยพร้อมเพรียง 3. ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ เคารพกติกาไม่ตรากฎหมายเพื่อประโยชน์ของตน 4. เคารพนับถือผู้ใหญ่ ผู้มีความรู้และประสบการณ์ 5. ให้การคุ้มครองเด็กและสตรี ให้ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกัน 6. เคารพปณิธานและปณิธานวิญญู ไม่ลบล้าง ปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม 7. ให้การคุ้มครองที่ชอบธรรมแก่ทุกฝ่าย สิทธิมนุษยชน บุคลากรทางศาสนา ผู้ปฏิบัติงานทางราชการ แนวทางในการประยุกต์ใช้คือนำเอาหลักอุปนิทานธรรมมาเป็นเงื่อนไขในการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยนโยบายจะต้องไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน วัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การดำเนินการตามกระบวนการของนโยบายจะต้องเป็นการจรรโลงไว้ซึ่ง สถาบันหลักของชาติ และเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนของ ประเทศชาติ

เอกสารอ้างอิง

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพุทฺธโฆษาจารย์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2564). *พจนานุกรมฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต).
- วรเดช จันทรศร. (2552). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.
- ศุภชัย ยาวะประภาษ. (2544). *นโยบายสาธารณะ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2566). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง.
- ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580). (2561, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 5.
- Donald, S. & Carl, E. (1975). *The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework*. *Administration and Society*. 6(4), 10-16.
- Nagamura, R.T. & Smallwood, F. (1980). *The Politics of Policy Implementation*. New York: Martin Press.

